

ПЕРШИЙ СОЮЗНИЙ ЗІЗД РАД СОЦІАЛІСТИЧНИХ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК.

За харківською і московською радянською пресою подаємо важливіші відомості про Перший Установчий Союзний Зізд Рад Соціалістичних Радянських Республік, що відбувся 30 грудня минулого (1922) року в Москві.

На зїзді було присутніх делегатів з правом рішення голосу: від Російської Соц. Фед. Сов. Республіки — 1217 делег., від Української Соц. Рад. Республіки — 354 делег., від Закарпатської Федеративної Рад. Республіки — 73 делег., і від Білоруської Соц. Рад. Республіки — 23 делегати. Головою Установчого Зїзду було обрано **Калініна** — голову Всеросійського Центр. Виконавчого Комітету.

На порядку денний було поставлено такі питання: 1) розгляд декларації та договору про утворення союзу Соц. Рад. Республік і 2) вибори Центрального Виконавчого Комітету Союзу. З докладом по першій точці виступив **Сталін**. Він відчитав "Декларацію про утворення Союзу Рад. Соціалістичних Республік" і підписав "Договір про утворення Союзу Соц. Рад. Республік", підписавши делегатами Республік.

Після цього забрав слово представник України **Фрунзе** і запропонував ухвалити декларацію і договір умовно, з тим, щоб вони були передані ще раз на обмірковані Центрального Виконавчого Комітету Союзних Республік, і тільки після потвердження їх сими Комітетами, були затверджені Союзним Центр. Виконавчим Комітетом і введені в жите. Установчий Зізд приєднав ся до цієї пропозиції і виніс відповідну постанову (яку ми подаємо нижче), після чого перейшов до виборів Союзного Виконавчого Комітету.

ДЕКЛАРАЦІЯ ПРО УТВОРЕННЯ СОЮЗА СОЦІАЛІСТИЧНИХ РАДЯНСЬКИХ РЕПУБЛІК.

"З того часу, як утворили ся радянські республіки, держави світа поділилися на два табори: табір капіталізму і табір соціалізму. Там в таборі капіталізму — національна ворожнеча і ненависть, колоніальне рабство і шовінізм, національне пригноблення і погроми, імперіалістичні звітства. Тут, в таборі соціалізму — взаємне довіре і мир, національна воля і рівність, мирне співжиття і братерське співробітництво народів. Довголітні спроби капіталістичного світа розв'язати національне питання шляхом поєднання вільного розвитку народів з системою експлуатації людської людини — виявилися даремними. Навпаки — клубок національних суперечностей все більше запутується ся, загрожуючи самому існуванню капіталізму. Буржуазія виявила повну нещадність налагодити співробітництво народів. Тільки в таборі Рад, тільки в умовах диктатури пролетаріату, що об'єднала навкруг себе більшість населення, утворилась можливість знищити в коріні національний гніт, створити

атмосферу взаємного довіря і закласти основи братерського співробітництва народів. Тільки завдяки сьому обставинам вдало ся Радянським Республікам відбити напади імперіалістів всього світа, внутрішніх і зовнішніх; тільки завдяки сьому обставинам вдало ся їм успішно ліквідувати громадянську війну, забезпечити своє існування і приступити до мирного господарчого будівництва. Та три роки війни не пройшли без насильств. Зруйновані поля, припинені заводи, зруйновані продукційні сили і виснажені господарчі ресурси, що залишилися в наслідок війни, — ведуть до того, що окремих держав окремих республік не вистарчає для господарчого будівництва. Виявилось, що немає змоги відродити народне господарство при відокремленні окремих республік не зустрічає для господарчого будівництва. З другого боку — непевність міжнародного становища і небезпека нових нападів викликають konieczність необхідності створення єдиного фронту Радянських Республік суспільно капіталістичного світа, що кільцем охоплює Радянські Республіки.

Нарешті, сама будова радянської влади, інтернаціональної по своїй класовій природі, штовхає трудящі маси Радянських Республік на шлях об'єднання в одну соціалістичну сімю. Всі ці обставини рішучо вимагають об'єднання Радянських Республік в одну союзну державу, яка була би здатна забезпечити і зовнішню безпеку, і внутрішній господарчий добробут і волю національного розвитку народів.

Воля народів Радянських Республік, що недавно відбули Зізд своїх Рад і однодушно ухвалили постанову про створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік, являється певною запорукою, що Союз сей являється ся добровільним об'єднанням рівноправних народів; що за кожною республікою забезпечено право вільного виходу зі Союзу і що доступ до Союзу свободний для всіх соціалістичних Радянських Республік — як існуючих вже, так і тих, що виникнуть в майбутньому; що нова союзна держава буде достойним завершенням закладених ще в жовтні 1917 р. основ мирного співжиття і братерського співробітництва народів; що ся держава буде надійним захистом проти світового капіталізму і новим рішучим ступнем наперед по шляху об'єднання трудящих всіх країв у Світову Соціалістичну Радянську Республіку.

Заявляючи про се перед цілим світом і урочисто проголошуючи непорушну трітність основ радянської влади, які знайшли своє виявлене в конституціях уповноважених нас Соціалістичних Радянських Республік, — ми, делегати сих Республік, що поставили своїм повноваженням, постановляємо підписати договір про створення Союзу Радянських Соціалістичних Республік".

ПІСЛЯ ПРОЦЕСУ ЮРІВЦІВ.

Закінчено процес проти комуністів Східної Галичини. Польська шляхта застрашена грозою свого неминучого упадку, докладає всіх сил, щоб знищити сей зростаючий відрух віками гноблених, сей прова бунту працюючих. На наших очах проходив сей суд над робітничими провідниками.

Всі сили, якіми розпоряджає пануюча класа, притягнуто на се, щоб плагавити та знеславити революційний робітничий рух. Вся буржуазна преса горладо, кидала плагави обиди в сторону тих, що мучились в тюрмах Львова і не мали змоги сказати ні одного слова та пояснити, чому і за що вони попали в тюрму.

Пятнадцять місяців працював цілий поліційний апарат буржуазної Польщі, щоб набирати доказів, за які можна би судити пролетарських борців. Всі величезні фрази, зрада вітчини, держави, знищення культури, цивілізації і много інших закидів витягнула шляхта до боротьби з арештованими. Розвинено цілу сіть провокації шпіонів. Найкращі знатоки "буржуазного" права опрацювали акт обжаловани і все се тому, щоб зробити безсильними тих пробокотелів теперішнього класового суспільного устрою — це на якийсь час задержати ті привілеї, що дозволяють беззурно жити потом і кровью широким працюючих мас.

На щиро пішли всі аусили пануючих. Слова, що впади з лави обвинених, розбили і рознесли в прах всю ту облуду, якою старала ся прикрити свої вчинки пануюча класа. Слова правди, що говорили обжаловани, се не оправдуване, се обжаловане цілого сучасного буржуазного класового устрою, се ясна критика сучасних відносин і заповіт неминучого упадку. Слова обвинених рознесли по цій Галичині і відгукнулись всюди де тільки є поневолені працюючі, розрушили всі закуттини. Героївці додала відваги і отухи тим тисячам невідомим борців, що випалили на своєму прапорі клич: боротьба з пануючими аж до побіди. Боротьба за новий світ — світ працюючих.

Не засудила і не знищила буржуазія пролетарів за се, що не хочуть вони на дальше бути панськими рабами. Побоялась слів слів, що пади з лави обжалованих в широкі маси працюючих і закрила прилюдність розправи. Та суд над Юривцями се переломна хвиля в розвитку пролетарського революційного руху Східної Галичини і його авангарду молоді ще Комуністичної Партії Східної Галичини. Се перша велика перемога пролетарської ідеї — східно-галицької партії. Се одна з тих сильних підвалин революційної традиції східно-галицького комуністичного руху.

Стоїть молода партія Східної Галичини перед тяжким завданням, та сі, що з давні обжалованих в лице буржуазного суду відкрито та сміло голосили свої погляди, вказали нам дорогу, якою треба йти до нашої цілі — цілі робітничої класи.

Помилалась буржуазія, коли думала, що партія розбита. Помилалась грубо, бо правда, яку несли Юривці невмируча і ніяка-сила не виратую буржуазний устрій від упадку. Не поможе церква, суд. Протиборчі і анархія сильніший від капіталу і ведуть до загиби. Ніхто не зможе знищити авангарду пролетарської класи Східної Галичини, який за приміром Юривців поведе працюючі маси до соціальної революції — і до заведення пролетарського устрою — комунізму.

А Ви, Юривці, будете з нами. ("Наша Правда").

ФЛЯНДРІЯ І ВАЛЬОНІЯ.

(Кореспонденція до "Українських Робітничих Вістей")

На Бельгію часто показують як на двомовну націю, як на зразок співжиття двох національностей в одній державі. Не торкаючи питань, чи справді Бельгія єдина нація, чи там в одній державі є дві нації, ми однак повинні звернути увагу на скількість населення і на мову, якою воно говорить.

В Бельгії згідно з останнім переписом живе 7,500,000 людей. Не рахуючи дітей менше двох років, населення Бельгії ділиться щодо мови на такі групи: тільки флямандську мову уміли 3,200,000 людей; тільки французьку 2,800,000 людей, мільон душ уміли флямандську і французьку (870,000), або французьку і німецьку, або німецьку і флямандську мови.

Отже з наведених чисел видно, що в Бельгії більшість, хоч і маленька, говорить флямандською мовою. Завважте би, що ся мова мусіла-б мати й перевагу в культурному життю країни. Проте дійсність по иншому говорить. В Бельгії є чотири університети в Брюкселі, Генті, Лієжі і Лувені. Всі ці університети живають при викладках виключно французькою мовою. Майже по всій країні переважною мовою, якою говорять висні верстви населення, буржуазія — є французька мова. Флямандська мова — се низзя. Богаті Флямандці знають завжди і французьку мову так як флямандську, бо французька мова є мовою сальонів і висшої культури. Отже саме з сих причин і по всіх висших школах заведено мову французьку.

Але від деякого часу в Бельгії почалась боротьба за мову. Флямандці зажадали запровадження флямандської мови як рівноправної в установах і в університеті в Генті. Вони домогались, щоб Гент був виключно флямандським університетом.

Підчас останніх військових подій і німецької вкупачі Флямандці Німці зробили якусь автономну провінцію і завели буди в університеті флямандську мову. Та коли соціаліст Вандервельде приїхав з королем Альбертом назад до Бельгії, то флямандську мову було скасовано в Гентському університеті.

Але подібне розв'язане справи далеко не смакувало Флямандцям, які спробували уживати свою мову. Почалась агітація. Правда, тих професорів, що викладали в Генті при Німцях, було засуджено на смертну кару як зрадників. Однак їхне зрадницьке читане лекцій на зрадничій мові знайшло багато послідовників.

Тим робом сьогодні в бельгійському парламенті флямандці університету в Генті зроблено справою політичною. Після довгої боротьби невели-

кою більшістю ухвалено, що університет в Генті мусить бути флямандський. Та справа на тім не закінчилась. Сей закон ще має ухвалити бельгійський сенат, а потім його ствердити король. Як той закон набере правної сили.

Та нам комуністам цікавим буде в тій усій справі простежити лінії, по яких іде розв'язане мовних питань в буржуазних державах, щоб потім порівняти сі лінії з політикою радянських республік в культурній справі.

Отся недавня постанова парламенту цікава власне тим, що вона була іскрою, яка висадила в повітря порохівий лідх націоналізму.

Про Бельгію у всіх маєт ся уява, що се єдина нація. Ся уява має серйозні причини. Бельгійські наукові класи вдоволені своїм співжиттям. Якже інакше. Бельгія має колонію Конго і вугольні мінеральні багатства в самій країні. Бельгійський франк стоїть на біржах висше за французький. Флямандська буржуазія почуває себе не гірше як вальонська (французька).

Се спільне жите датують ся від старих часів. Але бельгійська держава постоєла як самостійна тільки в 1830 році, після революції і відділення від Голандії (Нідерландів). Флямандці в дійсності не являються якоюсь окремою нацією. Вони — се ті Голандці. А мова їхня також голандська. Все йшло від часу до часу добре, аж поки не спалахнула боротьба за мову.

Після прийняття закону про флямандизацію Гентського університету по всій Валлі зняла ся буча. Утворилися цілі корпорації, що поставили своїм завданням не допустити флямандську мову в університеті. Дарма, що Вальони матимуть встатки своїх аж три університети. Вони се хочуть, щоб ніякий Флямандець не міг учитися на флямандській мові. Посипались протести, счинились навіть демонстрації проти флямандської мови.

Найдивнішим є те, що Робітничка Партія, найчільнішими провідниками якої ми знаємо Вандервельде і Гюйсмана, самі Флямандці з роду, теж не уникла загального язикового заворушення. І тут почалась боротьба і дискусія і суперечки на тему, чи має право флямандська мова діратись до університетських будинків, чи ні. Се лише показує, як далеко ся партія потонула в багнях буржуазного думання.

Тільки молода комуністична партія зсталась байдужа до загальної хороби. Для комуністів Вальонів не було ніякого найменшого сумніву, що Флямандці мають право вчитися на якій хочуть мові. А флямандські комуністи зі свого бо-

ку теж не думають підозрівати вальонських товаришів в смертних гріхах націоналізму. Тим робом комуністична партія Бельгії цілком спокійно обмінула буржуазно дурну і безглузду боротьбу за мову.

Не зайвим буде подивитись в якому напрямі йде визвольне поневолені мови на Україні. В університетах у Києві та інших містах заведено таку мову, яку заховають студенти. Бували випадки, коли твердо камінні професори уперто хотіли читати по російському. Але прийшли студенти і сказали: Ви можете читати і по японськи, та коли хочете,

ІСТОРІЯ КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ (Б.) УКРАЇНИ.

Передмова.

Звичайно історію К.П.У. починають або з кінця 1917 року, або з початку 1918 року, приєднуючи її засноване до часу організації Київського Главкома або оргбюра в Тагарозі, а той ще пізніше — до першого зїзду в Москві в липні 1918 року.

Певна річ, такий підхід до справи є глибоко ненауковий, виче не кажучи про те, що він і фактично невірний. Історія революційного руху на Україні знає не одну спробу утворити єдиний центр робітничого руху на Україні. Але волею історії ставивши Україну противом багатьох десятиків і сотень років було таке, що головна опора соціал-демократичного руху — пролетаріат у великих виробничих тут здебільшав і переважно чужий, що емігрував противом десятиків років розвитку капіталізму до українських міст.

Україна була одна з найвідсталіших з промислового боку частин буржуазної Росії. Тут був хліборобський район з дуже ще молодим, що ледве тільки почав розвивати ся, капіталізму.

До того часу, коли починають ся перші прояви соціал-демократичного руху в Росії, в рік засновання Північного Робітничого Союзу (1879 р.) український пролетаріат являв собою невелику частину російського пролетаріату. Тоді, коли в Росії число робітників 1879 року сягало 326,754 осіб, число їх на Україні сягало всього тільки 13,451, що становить 3.9% всього пролетаріату. Тоді, як робітників на Україні 1879 року в 24.5 рази менше, ніж в Росії, всього населення всього тільки 24 рази менше.*

Повільний зріст капіталізму на Україні притягав більше чи менше кваліфіковані робітничі сили з різних частин Росії. Що більше той чи иний район України промислово розвиваний, то більше туди прибувало робітників, що емігрувало з Росії.

Таким чином мало не весь пролетаріат при сильній відсталості і некультурності корінного населення на Україні, емігрував з Росії, — російські по національності.

Російські помічники, російські урядовці, російська армія, все се позбавило українські міста специфічної риси, знищило великі сліди української культури.

Навіть ті шари міського населення, що своїм походженням, були Українцями, під впливом русифікаційної, централістичної політики за царату, відійшли від української національності. Тут були групи інтелігенції, міської буржуазії й дворянства. Так було й з українськими робітниками, що позібрали ся в промислових центрах і вїбрали звязок з селом.

Основою етнографічна українська маса було селянство, що мало невеличку українську інтелігенцію і невеликий і маловідомий український пролетаріат.

Коли Росія вважала ся за економічно відсталу в сімї Європейських держав, то Україна була найбільше відстала серед інших російських районів. Серед відсталого російського пролетаріату, пролета-

щоб ми Вам краше платили, то мусите читати для нас по українськи. А то просто не хотіли слухати. Тим чином ніяка рада в сій справі голосу не забрала і ніхто не кричав про "українізацію". Самі житеві потреби українцями вищу школу там, де були відповідні учительські і студентські сили.

Без бунтів і заворушень по Україні мова українська займає своє становище, яке їй належить ся. Але комуністична партія не стала жертвою повної боротьби як Бельгійська Робітничка Партія. Бо націоналізм комуністично чужий.

Г. Піддубний.

НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧИМ ДІТЯМ НА РАД. УКРАЇНІ.

Далше на поміч голодуючим дітям на Радянській Україні зложили салючки: Тов. І. Кобевка і т-ка К. Миквулак (зі своєї весільної забави) \$38.25 К.П.Г. на Р.У. в Торонто, Онт. Товаришки в Лускар, Ата., заволодували (написав тоді! Д. Собачинський) 18.55

Разом \$81.80 Попередню було проголошено \$33.80

Загальна сума \$115.60

КОЛМЕН, АЛТА.

Дорогі Товаришки! Засякло Вам поточний переказ на суму \$38.25, котрі вїзначили з весільної забави, яка відбулась у тов. І. Кобевки і т-ки К. Миквулак. Сі гроші пожертвовані згаданими молодими на поміч голодуючим сиротам на Рад. Україні.

Згадана весільна забава відбулась зовсім відмінно від інших того роду забав. Забаву відбулась без всяких алкогольних напоїв і стародавніх забобних церемоній. Тов. І. Кобевка і т-ка К. Миквулак запросили до себе товаришів і товаришок, щоб спільно забавитись. Тов. Кобевка не забув про голодуючих сиріт на Радянській Україні і попросив тов. Гушула, щоб пояснив присутним про цілі весільної забави. Тов. Гушула збер славом і коротко та ясно представив присутнім цілі і значення весільної забави. Далше бесідничий завив, що товариш молодий і товаришка молода жертвуват з їхньої весільної скарбниці доходу в сумі \$38.25 на голодуючих сиріт на Радянській Україні. Присутні привітали ся ширю жертву гриміми оплесками. Після цього забави при допомозі струнної оркестри продовжалась до пізної ночі.

Молоді пари належить ся признати і шира подяка за їхній ширій подарунок для бідних пролетарських сиріт на Радянській Україні. На закінченні весільної пари найкращого жита і вїтрелості в инійшій класовій боротьбі.

Українські робітники в Крос Нест Нест повинні вати собі се товаришескіє несіяє за примір до наслідування і на будуче поступати так само підчас весільних забав.

Робітник.

ТОРОНТО, ОНТ.

До Центр. Ком. П. Г. на Р. У. в Вінніпегу.

Дорогі Товаришки!

Вислаємо Вам на поміч голодуючим дітям на Радянській Україні \$25.00, котрі отасти ще були в касі.

Наш комітет має недавно своє заїдане і ріши далше продовжати свою роботу. За робота буде тепер спрямована на збирання жертв на поміч голодуючим сиротам на Радянській Україні.

З товаришеским привітом, Д. Ганчар, касієр, К.П.Г. на Р.У. в Торонто.

СОВІТСЬКІ ПРОВІДНИКИ ПРО ТИ УЧАСТІ У ВІЙНІ.

МОСКВА, 8. лютого. — Після "цілого ряду конференцій, які відбували ся противом останніх двох тижнів, совітські провідники рішили не мішати ся в ніяку європейську або близько-східну війну, якби така війна постоєла наслідком ситуації в Рурщині або Льюзанні.

Росія буде боронити ся, якби її заатаковано, але не буде брати участі в конфлікті поза своєю територією і навіть не помагає німецьким робітникам на випадок революції в Німеччині (?).

По думці російських провідників їх країна потребує мира для своєї відбудови і вони хочуть, щоб вона займала користь для себе неутральне становище в європейській війні, яка, як дехто з них вірить, мусить остаточно вибухнути.

СОВІТСКА НОТА ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

МОСКВА. — Совітське правительство вислало ноту до секретаря стејту Гоза, в якій звертає увагу американського правительства на се, що дехто з членів контрреволюційних банд на Сибірі переходить на Аляску, щоб там продати загарбане на території совітської республіки добре — головню кожані шкїри.

Совітське правительство бажає, щоб американські власти на Алясці не впустили туди нікого з російських горожан, як вони не мають відповідних документів, виставлених совітською владою.

Ноту підписав Лівінков, як виконуючий обовязки міністра заграничних справ.

Англійці воюють з повстанцями в Індї.

АЛЛАГАБАД, Індія, 7. лютого. — З північно-західної границі доносять, що дві бригади, оперуючі на території Махсуда, звели 4-го лютого сильну боротьбу з повстанцями, які попали між дві коломи і потерпіли тяжкі втрати. Англійці втратили сімox офіцерів і тринадцять рядовиків.

Повстанці острілювали Англійців також слідуючого дня, убиваючи в їх рядах двох людей і поранивши дванадцять, між ними одного офіцера.

* Мазепа. "Большевизм і окупація України".